

“ Als je de knop eenmaal óm hebt, is er qua mine

‘De Marke onderzoekt en demonstreert maatschappelijk verantwoorde melkveehouderij. Drie organisaties werken daarin samen: het Praktijkonderzoek Veehouderij (PV), Plant Research International (PRI) en het Centrum voor Landbouw en Milieu (CLM). Op de lichte zandgrond zijn de milieuproblemen het grootst; de verliezen aan mineralen. Met name stikstof, de uitspoeling van nitraat. De Marke werkt aan systeemontwikkeling. Het totale bedrijf is in dit onderzoek betrokken.’ Aldus de bedrijfsleider van De Marke, Zwier van der Vegte. Sinds de start van De Marke tien jaar geleden is hij er werkzaam.

De Marke bestaat binnenkort 10 jaar. Wat hebben jullie in die tien jaar bereikt?

‘We hebben laten zien dat er veel mogelijk is op mineralengebied. De benutting van mineralen konden we al snel gigantisch verbeteren, waardoor de verliezen enorm terugliepen. Dan ga je in het eerste traject zelfs geld verdienen. Kijk maar naar Koeien & Kansen. Als je de knop eenmaal óm hebt, dan is er heel veel mogelijk....De Marke gaat daarin zó ver dat het op een gegeven moment weer geld kost. We moeten dan onrendabele maatregelen toepassen, die duur zijn, die veel techniek vergen, of die arbeidsintensief zijn. Maar goed, het is beter dat wij als proefbedrijf die risicovolle grenzen opzoeken dan dat de praktijk er tegenaan loopt. Dat is van De Marke ook altijd de insteek geweest.’

Kijken jullie alleen naar mineralen?

‘Er is meer. De Marke probeert het bedrijf van de toekomst te zijn. Dus we zijn ook bezig met gewasbescherming, energie, water, zware metalen, natuurontwikkeling etc. Als we op dit moment De Marke bedrijfseconomisch doorrekenen, dan komen we 2,5 eurocent per liter hoger uit dan de praktijk. Zou De Marke alleen moeten voldoen aan MINAS, en we gaan duidelijk verder, dan zijn we 1 eurocent duurder uit.’

Waar heeft De Marke de afgelopen tien jaar o.a. van geleerd?

‘In het begin van De Marke gingen we te snel terug in bemestingsniveau. De eerste jaren was de gewasproductie daardoor niet best. Die is naderhand verbeterd, mede door een beter functioneren van het bodemleven. En de voederbieten gingen ook niet best. Daar zijn we mee gestopt. In de teelt was het een moeilijk gewas, en ook in de voeding. We konden niet die hoeveelheid kwijt die we graag zouden willen. De koeien wilden het trouwens graag eten. De melkproductie daalde echter. Het vetgehalte steeg sterk.’

Met de voeding hebben jullie veel geëxperimenteerd?

‘Ja, in het begin was dat spannend. Gaat het wel goed met de gezondheid van de koeien als je zo weinig stikstof en fosfaat voert. Is bijvoorbeeld mastitis het gevolg? Gelukkig hebben we dat nooit kunnen aantonen. We hebben wel wat meer problemen dan gemiddeld. De vruchtbaarheid is wat minder. Er zijn meer gevallen van uierontsteking. Dat kan beter. Maar het heeft ook te maken met het hoge productieniveau. Als de koeien 9.000 liter melk geven, ja dan lopen ze ook wat meer op hun tenen....’

ralen heel veel mogelijk ! “

Bedrijfsgegevens De Marke,

Praktijkcentrum voor melkveehouderij en milieu

Adres:	Roessinkweg 2 Hengelo (Gld)
Bedrijfsleider:	Zwier van der Vegte, 43 jaar.
Medewerkers:	3
Veebezetting:	75 melkkoeien (650.000 l melkquotum) 45 stuks jongvee
Grond:	55 ha netto, lichte zandgrond

Krijgen de koeien minder krachtvoer dan in de praktijk?

'Nee, althans niet in de eerste fase van de lactatie. Die koeien willen melk geven, dus die moet je goed voeren. In de tweede helft van de lactatie kun je wel wat krachtvoer minderen, mits het ruwvoerpakket goed is. Eiwit en energie moet je met elkaar in balans brengen, zowel qua niveau als qua type. De VEM/DVE-verhouding in het rantsoen is heel belangrijk. En ook: de koe diergericht voeren, en fasevoeding nastreven. Een hoogproductieve koe heeft meer behoefte aan eiwitten; een laagproductieve koe minder. Een hoogproductieve koe kan wat meer zetmeel verwerken en verbruiken; een laagproductieve koe heeft wat meer ruwecelstof nodig. Dat proberen we in ons systeem, ondanks dat we de koeien in één groep hebben, te sturen.'

Hoe presteren de koeien op DM in vergelijking met de praktijk?

'De productie is op De Marke behoorlijk hoger dan in de praktijk. Maar dat is een kwestie van 'waar kies je voor'. Als de intensiviteit per hectare hoog is, je hebt veel liters, dan is het ook interessant om hoogproductieve koeien te hebben. Hoe lichter de zandgrond, hoe intensiever de bedrijven vaak zijn, hoe interessanter het weer is om hoge producties per koe te hebben. Zit je in het veenweidegebied, dan is over het algemeen de productie per ha wat lager. Gemiddeld onder de 10.000 liter per ha. Daar past dan weer een wat laagproductievere koe bij. Je kunt daar veelal ook geen maïs telen. Dus dan ligt het heel anders dan op het zand van De Marke. We hebben de gezondheid van De Marke vergeleken met twintig veehouders uit de dierenartspraktijk in de omgeving. Dan blijkt dat veel bedrijven problemen hebben met vruchtbaarheid en mastitis. Het lijkt er wel op dat de koeien op De Marke iets trager herstellen van ziektes.

De Marke begint nu ook met biogas?

'Ja, en de vraag daarbij is: Wat levert het op? Energieproductie, terugdringen broeikasgassen en verbeterde mestsamenstelling? En hoe ver kunnen we dat uitbouwen. Wat zijn de grenzen? Denk ook aan producten uit natuurgebieden. We krijgen in Nederland de zgn. Ecologische Hoofdstructuur. Daar zitten veel melkveehouderijbedrijven omheen. Ex-landbouwgronden moeten geëxploiteerd worden. Daar kan misschien vee naar toe om te weiden. Er kan daar gemaaid worden. Het moet toch mogelijk zijn om de producten die daar groeien gewoon voor onze melkveestapel te gebruiken. Nu wordt het nota bene opgevreten door Schotse hooglanders! Nou, we hebben al vee zat in Nederland.... Kortom, hoeveel van dergelijk materiaal kun je verwerken. En hoe. In de voeding, of moet het rechtstreeks naar de mest. Dus de stikstof terughalen die er via ammoniakemissie naartoe gewaaid is. Ook neem je nog een stuk organische stof mee om de lichte zandgrond vruchtbaarder te maken. De Marke blijft dus innoveren. En dat moet ook!'

Henk Bosch